

EĞİTSEL VE DAVRANIŞSAL DEĞERLENDİRME ASSESSMENT

Ders 1: Tarihsel, Felsefi ve Yasal Boyutları

Prof. Dr. Tevhide Kargın

Tarihsel, Felsefi ve Yasal Boyutları

- Tanım: Kabaca değerlendirme bir birey hakkında karar vermek için yapılan bilgi toplama sürecidir.
- Değerlendirme süreci bazı kararların verilebilmesi için gerçekleştirilen bir süreçtir. Bu kararlar,

Değerlendirme Kararları

- Engelli ya da risk grubunda olduğu düşünülen öğrencileri belirleme,
- Sınıflama ve programa yerleştirme,
- Bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlama,
- Uygun hedef ve amaçları seçme,
- Öğrenme stratejilerini belirleme ve
- Gelişmenin değerlendirilmesi olarak belirlenir ve değerlendirme bu tür kararlara uygun veri toplamayı içerir.

Değerlendirmenin İlkeleri

- Değerlendirme süreci ekip işidir ve
  - özel eğitim öğretmenini,
  - genel eğitim öğretmeni,
  - okul psikoloğunu,
  - uzmanı,
  - terapisti ve
  - öğrencinin eğitim programına katılan diğer uzmanları içerir.
- Değerlendirme, belirli bir amaç için aktif, devam eden bir süreç olmalıdır.

Değerlendirmenin İlkeleri

- Değerlendirme, bireyselleştirilmiş bir süreç olmalı ve eğitimsel stratejiler olabildiğince bireyselleştirilmelidir.
  - Örneğin aynı grup testin tüm engelli öğrencilere kullanılması yalnızca uygunsuz değil, aynı zamanda pratik olarak da imkansızdır. Çünkü bu bireyler bireyselleştirilmiş bir yaklaşımı gerektirecek bireysel özelliklere sahiptirler.

Değerlendirmenin İlkeleri

- Değerlendirme sonuçları puanlamak ve kayıt etmekten daha fazlasını içermelidir.
- Hangi aracın ve tekniğin uygun olduğuna karar vermek değerlendirmenin amacına bağlı olarak değişiklik gösterir.

Değerlendirmenin İlkeleri

- **Eğitsel değerlendirme test verme sürecini de içeren kapsamlı bir süreçtir.**
  - Testler engelli çocuk hakkında bilgi toplamak için kullanılan eğitsel değerlendirmedeki birçok stratejiden yalnızca birisidir.

Değerlendirmenin İlkeleri

- Değerlendirme olabildiğince çocuğun yaşadığı tüm çevrede gerçekleştirilmelidir. Bazı becerileri doğal ortamlarda gözleyebiliriz.
- Değerlendirme çocuğun tüm gelişim alanlarında gerçekleştirilmelidir.
  - Akademik, dil ve sosyal beceriler test edilir. Öğrencinin gözlenebilen ölçülebilen öğrenme davranışlarının analizi ile birlikte aynı zamanda çevresel faktörler de göz önünde bulundurulur.

Değerlendirmenin İlkeleri

- Eğitimsel değerlendirme erken çocukluktan başlayarak yetişkinliğe kadar geçen süreler içinde yapılır.
- Yetişkinliğe geçişte, okul dünyasından iş dünyasına geçişte meslekler yüksek öğrenim ve diğer yetişkin konuları dikkatlice incelenir.

Tanımlama/Teşhis ve Değerlendirme

- Teşhis, tıp alanından alınan bir kelimedir ve bu kapsam içinde kullanılır.
- Hastalığın nedenleri ile tedavisine ilişkin sorulara yanıt bulmaya çalışır.
- Durum genellikle bir etiketleme ile 'otizm' gibi gruplandırılır ve bu etiketleme tedaviye işaret eder.
- Etiket yalnızca öğrencinin özel eğitim hizmetleri için uygunluğunu belirlemede önemlidir ve öğrenme probleminin kesin bir nedenine işaret etmez.

Tarihsel Olaylar ve Felsefi Bakış Açısı

- 18.Yüzyıl
- Özel eğitim ayrı formal bir alan haline gelmeden önce birçok değerlendirme konusu yalnızca kişilik ve zeka alanlarındaki ölçüm olarak görülüyordu.
- Bu görüş aynı zamanda özel eğitim alanının önceleri tıp ve psikoloji ile ilişkili görülmesinin bir yansımasıydı.

- Alfred Binet engelli bireylere yönelik ilk değerlendirme aracını kullanan kişidir.
- Fransa Milli Eğitim Bakanlığı Binet ve Simon'dan Zihinsel engelli ve engelsiz bireylere kullanabilecek zeka testi geliştirmelerini istemiştir.
- Geliştirdikleri zeka testi 1908'de İngilizce'ye çevrilmiş ve Terman tarafından 1916 yılında revize edilerek Stanford-Binet adını almıştır. Bu zekanın objektif ölçümü için yapılan ilk formal girişimdir.

1920-1950 Yılları

- Kişilik özellikleri ile bireylerin duygusal durumlarını ölçmek 1920 ile 1950 yılları arasında popüler hale gelmiştir ve farklı araçları kullanmak psikoloji ve psikiyatri alanının temel hedefi olmuştur.
- Rorschach Mürekkep Lekesi Testi gibi Projektif testler, Tematik Algılama Testi gibi tematik resim testleri, Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri gibi kişilik envanterleri bu dönemde geliştirilen araçlardır.
- Bu araçlar bugün halen kullanılmakta olup, eğitimdeki ağırlığı sorgulanmaktadır. Aynı zamanda bu dönemde başarının ölçülmesine de ilgi artmıştır.
- Metropolitan Başarı Testi gibi birçok başarı grup testleri 50 yıldan daha fazla bir süre önce geliştirilmiş olup okullardaki program değişikliğine ve eğitimsel gereksinimlere göre revize edilmeye devam etmektedir.

Card 1

Popular responses:
bat, butterfly, moth

Card 2

Popular responses:
two humans, four-
legged animal, dog,
elephant, seal

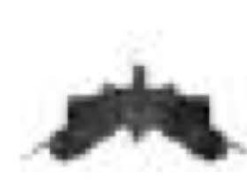
Card 3

Popular responses:
sea, humans, human
figures

Card 4

Popular responses:
animal, hide, skin, rug

Card 5

Popular responses:
bat, butterfly, moth

Card 6

Popular responses:
animal, hide, skin, rug

Card 7

Popular responses:
human heads, or faces

Card 8

Popular responses:
animal, not cat or dog,
four-legged animal

Card 9

Popular responses:
human

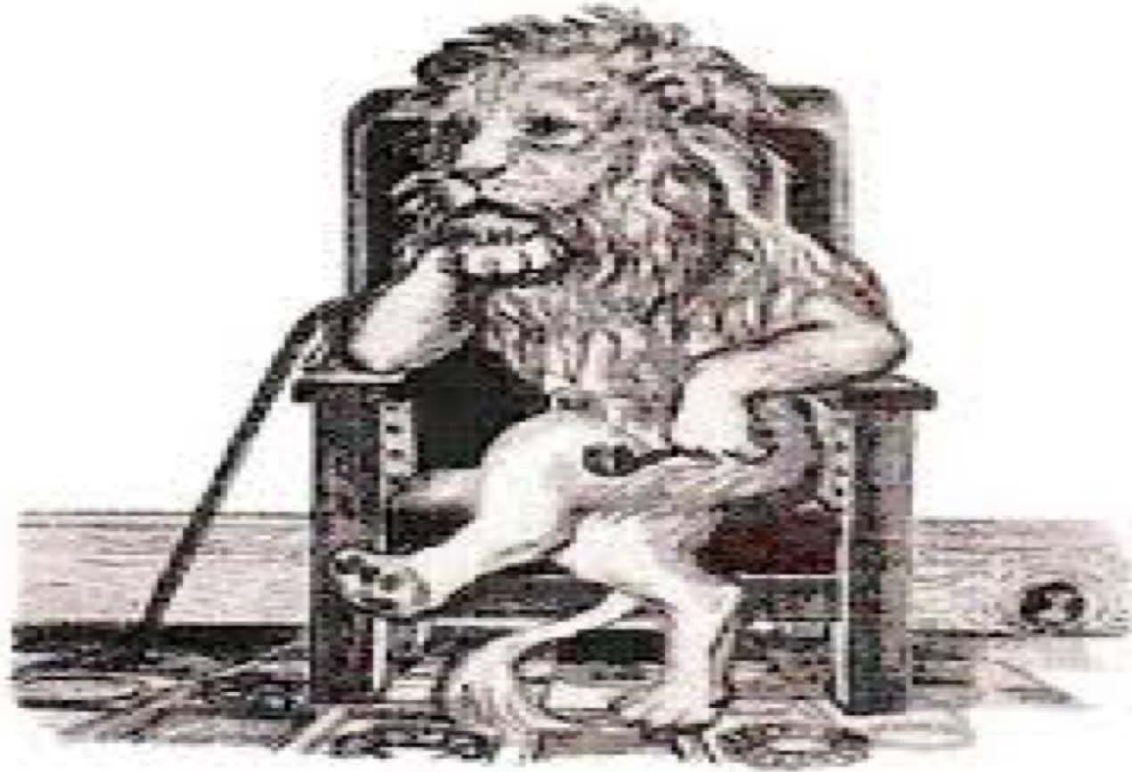

Card 10

Popular responses:
rabbit, lobster, spider,
rabbit head,
caterpillar, worm,
snake

1960'lar

- 1960'larda değerlendirmenin rolü kısmen standart testlerden başlayarak giderek daha popüler hale gelmiştir.
- Bu aynı zamanda özel eğitim alanının kendi başına bir alan olarak gelişmesinin de bir yansımasıdır. 1963'lerde "öğrenme güçlükleri" terimi ortaya çıktığında testlerin gelişiminde de bir artma gözlenmiştir.
- Bu testler zeka testlerinden kişilik ve başarının ölçümüne doğru uzanmakta idi. Bu dönemde tıbbi / nörolojik modelin uygulanmasının bir sonucu olarak "test verme süreci" popüler hale geldi.
- Bu dönemde öğrenci başarısını değerlendirme ve öğrencinin bilgiyi nasıl kazandığını belirleme önem kazandı. Bu dönemdeki testler "algısal- motor testler" ile diğer araçlardır.

1960'lar

- Tarihsel olarak bu dönemdeki gelişim.
- 1) Başarı kestirmek için algısal- motor testlerin kullanımı.
- 2) Öğretim amacı için öğrencinin güçlü ve zayıf yönlerini belirlemede algısal motor testlerin kullanımı.
- 3) Algısal- motor beceriler için özel olarak geliştirilen sağaltım programlarının hazırlanması.

1970'lerin başları

- 1970'lerde özel eğitimde standart testlerin kullanılmasına olumsuz görüşler bulunmaktaydı.
- Bu olumsuzluk birçok testin ayrımcılığa neden olması ve okullara yerleştirmede bu testlere olan güven sonucunda yapılan hatalarla ateşlendi.
- Aynı zamanda bu dönemde davranışçı model baskın hale geldi. Davranışçı model gözlemi savunurken gözlem yoluyla elde ettiği bilgileri kullanır.

1970'lerin sonları ve 1980'ler

- 94-142'nin etkisi bu dönemde görülür. (Tüm Engelli Çocuklar Yasası)
- Bu yasa ile değerlendirme süreci açıklanmış ve gereksinim duyulan değerlendirme verileri belirtilmiştir.

1970'lerin sonları ve 1980'le

- Buna göre;
- PL. 94-142
- 1) Her öğrencinin tanılanmasını gerekli görün
- 2) Değerlendirmede standart norm-referanslı testlerle birlikte çeşitli tipteki araçları gerekli görür.
- 3) BEP'ini oluşturmak için informal süreçleri gerekli görür.
- Değerlendirmede tüm verilere gereksinim vardır. Önemli olan doğru araç seçmektir. (Formal-İnformal).

1980'lerin Ortaları ve 1990'ların Başları

- 1980'lerin ortalarındaki felsefi hareketlilik değerlendirme sürecini etkiledi. Bu hareketlilik ayrımcılığa karşı bütünleştirmeden yanaydı.
- Bu dönemde özel eğitimin eğitimi özel ve genel diye ayırdığını, böylesi bir yaklaşımın önlemeden daha çok bireyleri özürlü diye adlandırdığı belirtilmiştir.
- Özel ve genel eğitimin birlikte alınması gerektiği düşünülmüştür.

1990'ların Başları ve Günümüz

- Bu dönemde en çarpıcı kavram "Tam Bütünleştirmedir".
- Tam Bütünleştirme ye göre, öğrenciler engelinin türüne ve derecesine bakılmaksızın kendi evlerinin bulunduğu yerlerdeki okullarda genel eğitim sınıflarında eğitim görmelidirler.
- Bu dönemde tam bütünleştirmenin etkisiyle değerlendirmede da ayrımcılığın önlenmesi görüşleri benimsenmiştir.

1990'ların Başları ve Günümüz

- Alternatif Değerlendirme Süreçleri bu dönemde görülen değişikliklerdendir.
- Performans temelli ve dosya değerlendirme sisteminde öğrencinin
- öğrenmesi ve ilerlemesinin doğrudan ölçümü üzerinde durulur.
- Sonuçtan çok sürece önem verilir. Örn: Okumada ne kadar sözcük okuyabildiğinden çok, nasıl okuması gerektiği üzerinde durur.

1990'ların Başları ve Günümüz

- Değerlendirme küçük çocuklar ve ailelerine hizmet veren uzmanların önemli ve devamlılık gösteren sorumluluğudur. Değerlendirme hangi çocukların özel eğitime ihtiyaç duyduğuna karar verir. Sağlanacak olan hizmetleri tanımlar ve erken eğitimin başarısını ölçer.

1990'ların Başları ve Günümüz

- 1975 yılında çıkan ve tüm özörlü çocuklar yasası olarak bilinen PL 94-142 tüm okul yaşındaki engelli çocuklar için servisler sağlanması öngörür ve okul öncesi yaşındaki engelli çocuklar için de servislerin sağlanması kavramını ortaya koymuştur.

- 1986 yılındaki P.L. 99-457 94-142'nin geliştirilmiş şeklidir ve yaşları 3 ile 5 arasında olan engelli çocukların ücretsiz ve kendi özelliklerine uygun özel eğitimden yararlanmaları görüşü benimsenmiştir.

ÖZETLE DEĞERLENDİRME:

- Farklı ölçme araçları ve teknikleriyle bireyi güçlü ve zayıf yönleriyle birlikte tanıma, gereksinimlerini belirleme ve birey hakkında karar verebilmek için yapılan bilgi toplama sürecidir.

Değerlendirmenin amaçları

- İlk belirleme ya da tarama için değerlendirme,
- Sınıflama ya da programa yerleştirme hakkında karar vermek için değerlendirme,
- Bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme için değerlendirme,
- Gelişmenin ve programın izlenmesi için değerlendirme şeklinde sıralanabilir.

